

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Interview met Richard de Mos

Dijkstra, H.; Dijke, D.D. van

Citation

Dijkstra, H., & Dijke, D. D. van. (2021). Interview met Richard de Mos. *Bestuurskundige Berichten*, 36(1), 22-24. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3212647>

Version: Not Applicable (or Unknown)
License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)
Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3212647>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Interview met **Richard de Mos**

Door Haije Dijkstra & Rick van Dijke

Hoewel ons versplinterde politieke landschap soms anders doet vermoeden, is het een hele opgave om als nieuwe partij in de Tweede Kamer te komen. Er zijn maar liefst 70.000 stemmen nodig voor één zetel. De democratisch vernieuwende partij Code Oranje staat er in de peilingen van 2021 niet slecht voor. BB-veteranen Haije Dijkstra en Rick van Dijke spraken met de lijsttrekker van Code Oranje, Richard de Mos, in een exclusief interview.

Het is een waterkoude ochtend in januari, waardoor de bijnaam van het Haagse stadhuis, het IJspaleis, des te meer tot zijn recht komt. Op de vierde etage huist de partij Hart voor Den Haag / Groep de Mos in de grootste fractiekamer. Ralf Sluijs, secondant van fractievoorzitter De Mos, ontvangt ons en vertelt in het voorbijgaan dat de partij het na de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 nog moest doen met de kleinste van de fractiekamers. Het kan snel gaan, zo is zijn conclusie. De Mos, casual gekleed, begroet ons coronaproef en vraagt Sluijs om een belafpraak te verzetten, zodat er meer tijd

is voor ons interview. Hij zegt het druk te hebben, maar komt desondanks ontspannen over.

Terwijl er een Haags bakkie wordt ingeschonken, vragen wij De Mos naar zijn Twitterbio. Die luidt: “Strijder met een missie: u bevrijden van de elite.” Die elite, dat zijn de partijen die Nederland al lange tijd regeren. Die gevestigde partijen zijn niet vernieuwend genoeg. “D66 zou de boel in de jaren ‘60 komen opfrissen, maar heeft dit nagelaten. Als ik toen stemgerechtigd was geweest, had Van Mierlo mijn stem gekregen”.

Deze ontboezeming is niet verwonderlijk, gezien de ideeën van Code Oranje. De kern hiervan is democratische vernieuwing. De Mos is voor bindende referenda, waarbij geen enkel onderwerp taboe is. “Het Koningshuis, Nextit: wie zijn wij om de wil van het volk niet uit te voeren?” Politici hebben drie taken: controleren, kaders stellen en het volk vertegenwoordigen. “Die laatste zie ik als mijn kerntaak”, geeft De Mos aan. Hij ziet zichzelf als een boodschapper namens de bevolking. Dit noemt Code Oranje ‘ombudspolitiek.’ Volgens De Mos stuit hij bij zijn collega’s in de Haagse raad wel eens op

onbegrip: “Die zitten me hier beneden dan in de raadszaal aan te kijken, die hebben dan [...] stukken gelezen van het college. Ik zeg: ik ben even de wijk ingegaan en daar denkt men toch heel anders over dit standpunt.”

De Mos kreeg landelijke bekendheid als Kamerlid namens de PVV, tussen 2009 en 2012. Hij werd bekend door zijn directe debatstijl en harde aanvaringen, waarvan die met Ineke van Gent (GroenLinks) de bekendste is. “Ik ben wel een volksjongen die niet met meel in de mond praat: dat zal nooit veranderen,” zo geeft De Mos aan. Debatteren moet weer debatteren worden, vindt hij. De Mos hekelt de huidige debatcultuur verwekt door fractiediscipline; vanuit vooraf ingenomen stellingen elkaar beschieten, zonder dat het mogelijk is elkaar te overtuigen. “Dan kun je je standpunt net zo goed op de post doen”, is De Mos van mening.

“Ik ben wel een volksjongen die niet met meel in de mond praat: dat zal nooit veranderen,”

Hoewel hij niet van plan is zijn politieke stijl te veranderen, is hij nu politiek leider van Code Oranje. Hij heeft het volste vertrouwen in de namen op de kandidatenlijst, waar ook veel linkse kandidaten tussen staan. Richard de Mos typeert zichzelf als een rechtse politicus (“hoewel de PVV kneiterlinks is op sommige onderwerpen”), maar hij wil door middel van goed debat binnen de fractie van Code Oranje en door kennis te nemen van de mening van hun achterban, straks in de Kamer de politieke standpunten bepalen. In zijn optiek is strakke fractiediscipline, waarmee hij bij de PVV voldoende ervaring heeft opgedaan, dan onnodig.

De Mos heeft niet alleen ervaring met het voeren van oppositie: van juni 2018 tot oktober 2019 was hij wethouder Economie in Den Haag. Ambtenaren horen ook bij ‘de elite’ die de Haagse politicus in zijn Twitterbio noemt. “Zij hebben te veel macht, daar ben ik tijdens mijn periode als wethouder wel achter gekomen”, geeft hij aan: “ik heb ook wel ambtenaren meegemaakt die zeiden ‘we doen het al zoveel jaren zo’. Ik zei: Wie is hier gekozen, jij of ik? Dus we gaan het toch even zo doen als je het niet erg vindt. Je hebt sterke politici nodig, die tegen een agenda van ambtenaren durven in te gaan.” De

vernieuwende en onorthodoxe stijl van inmiddels ex-wethouder De Mos zorgde dan ook meer dan eens voor opschudding in het Haagse stadhuis. “Ik ben een ondernemende volksvertegenwoordiger. Ambtelijke molens draaien langzaam, te langzaam.”

“Ik ben een ondernemende volksvertegenwoordiger. Ambtelijke molens draaien langzaam, te langzaam.”

De Mos speelt open kaart en deelt een voorbeeld met ons, dat twee dingen duidelijk maakt. Ten eerste: de bestuursstijl van De Mos is effectief. Ten tweede: cliëntelisme ligt op de loer. De casus betreft Winkelcentrum Leyweg, waar het voormalige V&D-pand al enige jaren leegstond. De Mos vertelt: “Ik heb die ambtenaren bij me geroepen als wethouder en gevraagd wat er de afgelopen jaren gedaan is. De mannen en vrouwen hadden massaal plafonddienst. Ik zei: Daar staat het niet, papa zal het één keer voordein. Ik heb een telefoon neergezet en ik ben gewoon gaan bellen. Dat was gewoon not done. Ze zeiden: “maar dat kan toch niet, u bent wethouder.” Maar ik zeg: dat is het werk wat jullie moeten doen. Die ondernemers komen het geld niet met bakken tegelijk aandragen. Daar moet je wat voor doen: je moet ze verleiden, je moet ze uitdagen, je moet ze triggeren. Ik had binnen een week dat pand vol.”

De Mos boekt met deze stijl successen en wordt een cultheld in Den Haag. Toch bestond er niet alleen in het ambtelijk apparaat weerstand tegen het reilen en zeilen van Hart voor den Haag. In de Haagse gemeenteraad werd in september 2017 door sommige partijen gesproken van cliëntelisme, waarbij een persoon of groep gesteund wordt in ruil voor politieke steun. Op 1 oktober 2019 viel de Rijksrecherche de woning en werkkamer van de Mos binnen, een dag later viel de Haagse coalitie. Het Openbaar Ministerie beschuldigt hem van corruptie, omkoping, meened en deelname aan twee criminele organisaties. Eind februari hoopt het OM het complete dossier rond te hebben, waarna een tenlastelegging volgt. Een onhandige timing voor groep de Mos: het kan zorgen voor negatieve berichtgeving, nét voor de Tweede Kamerverkiezingen op 17 maart. “Ik ben wel een

slachtoffer van trial by media” aldus de Mos. “Het OM een ronkend persbericht laten uitgeven, terwijl ik nog geen seconde was verhoord. Dat is wel heel erg apart”. Bij de gemeenteraadsverkiezingen op 21 maart 2018 werd de partij Hart voor Den Haag de grootste met acht zetels. Voor die campagne werd zo’n 100.000 euro gedoneerd, met name door ondernemers. Het opnemen van een subsidie voor lokale partijen zou volgens de Mos een goed initiatief zijn: ‘Wat mij wordt verweten, is dat deze rakker geld heeft opgehaald bij lokale ondernemers’ aldus de Mos. “Per jaar gaat er tien miljoen naar landelijke partijen. Dat is subsidie voor opleiding, ledenwerving, wetenschappelijke bureaus en de jongerenpartij. Met de motie van Rob Jetten (D66) komt daar nog eens negen miljoen euro bij. De lokalo’s krijgen niks. En dan heel verbaasd zijn dat de lokalo’s het ophalen bij een bakker, een slager en bij een zalencentrum.” Met die laatste partij verwijst de Mos naar zalencentrum Opera, het pittoreske trouwparadijs waar menig student onder de discoballen tentamens heeft gemaakt. De eigenaar van het zalencentrum is één van de medeverdachten in het corruptieonderzoek.

‘Wat mij wordt verweten, is dat deze rakker geld heeft opgehaald bij lokale ondernemers’

De Mos heeft aangegeven te zullen terugtreden wanneer hij schuldig wordt bevonden. Tot dat moment gaat hij de strijd aan in het versplinterde politieke landschap. De vergelijking tussen Forum voor Democratie en Code Oranje is

daarbij snel gemaakt: beide zijn fervent voorstanders van directe democratie. Waar Richard de Mos aangeeft de Nederlander te willen bevrijden van de elite, ging Forum met een soortgelijk credo de verkiezingen in, namelijk het breken van het partijkartel. Toch zijn er verschillen: waar Baudet zich profileert als intellectueel, is de Mos eerder een volksjongen. Hij beschreef Baudet in een artikel als ‘een narcist, die meer met zichzelf bezig is, dan met het aandragen van concrete oplossingen voor problemen waar miljoenen Nederlanders dagelijks mee te kampen hebben’. Daarnaast geeft de Mos aan: “We zitten in de constructieve hoek, en we zijn ook geen ontkeners van corona.” Waar de Mos in zijn PVV-tijd net als Baudet erg sceptisch was, kiest Code Oranje voor een andere lijn: “Ik heb me laten overtuigen door onze nummer vier, Ruud Koornstra. Ik was altijd klimaatsceptisch, hij wordt gezien als klimaatalarmist. We zijn gaan zitten, we hebben onszelf twee dagen opgesloten en we zijn het gewoon eens met elkaar geworden”. Toen Baudet in 2017 in de Kamer kwam, werd zijn vleugel het Kamergebouw in getakeld. Hoewel de Mos na zijn periode als wethouder ook tijdelijk piano speelde, hoeven de Kamerbewoners niet te vrezen voor muziek uit de fractiekamer van Code Oranje: “Ik zal de Kamerbewoners zeer ontraden om naar mijn pianospel te moeten luisteren. Ik heb een pianoverleden en er is geen groot talent in mij verloren gegaan. In 2012 ging ik de Kamer uit en had een poosje niks te doen. Ik denk: ik koop zo’n piano. Toen belde er echter iemand op die zei dat ik groep de Mos moest oprichten. Ik heb de piano vervolgens niet meer aangeraakt. Toen ik wethouder af was kwam ik opnieuw in een sabbatical, maar mijn vriendin is ook geen fan van mijn pianospel.”

